

Congressos i altres activitats científic-acadèmiques

Cada any dediquem un número de la publicació *AFIN* a ressenyar les activitats científic-acadèmiques que han organitzat o en les quals han participat les persones que integren *AFIN*. En aquest número donem compte de les activitats que han tingut lloc l'any 2013.

Donat que *AFIN* està integrat per professionals de l'antropologia social, les ciències de l'educació, el dret, la infermeria, la medicina, la psicologia, la sociologia i el treball social, pertanyents a diverses universitats i institucions i que, des de la seva creació, el treball del grup s'ha caracteritzat pel seu enfocament interdisciplinari, s'han inclòs en aquest número les aportacions científiques dels qui inte-

gren el grup a congressos de diverses disciplines: antropologia, sociologia, infermeria, demografia, educació o dret.

En aquest número trobareu també informació sobre el Grup d'Investigació *AFIN* en relació amb el qual, tenim l'alegria d'anunciar l'obertura del *Centre d'Atenció AFIN*, l'objectiu del qual és transferir els resultats d'investigació del Grup en els últims quinze anys a través de serveis a persones, famílies i professionals. El Centre ha començat la seva anadura amb la realització d'exploració i valoració diagnòstica, jornades i tallers per a famílies amb fills i filles amb TEAF (Trastorn de l'Espectre de l'Alcoholisme Fetal) i amb l'organització d'activitats i

Direcció publicació:

Diana Marre, Nadja Monnet i Beatriz San Román

Continguts d'aquest número:

Equip *AFIN*

Coordinació:

Bruna Álvarez i Victòria Badia

Traducció:

Bruna Álvarez i Victòria Badia

Difusió:

Maria Galizia

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Afin

Grupo de Investigación

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:

tallers sobre habilitats parentals, recerca i contacte amb els "orígens", diferència, diversitat i pertinença en l'adopció transracional.

En aquest número també comuniquem la realització del VIII Congrés Internacional AFIN "De adopciones, acogimientos y nacimientos: 'diversidades' y 'normalidades'", organitzat conjuntament amb l'associació AFADA, que es celebrarà a Saragossa els dies 23, 24 i 25 d'octubre de 2014 i en el qual, per primera vegada, obrim una convocatòria de *Call for papers* amb l'objecte de conèixer i contactar amb els qui treballen en temes AFINs, així com publicar una selecció de les millors aportacions.

Anunciem també la realització del I Congrés Internacional de *Género, Ética y Cuidado: Maternidad, Tecnología y Relación Asistencial*, que es durà a terme al Campus de Ciències de la Salut de Bellvitge de la Universitat de Barcelona, del 22 al 24 de maig de 2014, en el qual algunes integrants del grup AFIN estan invitades com a ponents.

Finalment, felicitem a Dolors Comas d'Argemir, integrant del Grup d'Investigació AFIN, que ha estat distingida amb el Premi Maria Antònia Ferrer per la seva trajectòria acadèmica i política en la lluita pels drets de les dones i la seva visibilitat.

Esperem que aquesta publicació sigui del seu grat.

Call for papers

VIII Congrés Internacional AFIN De adopciones, acogimientos y nacimientos: 'diversidades' y 'normalidades' 23, 24 i 25 d'octubre de 2014

S'invita a proposar comunicacions per presentar en alguna de les següents sessions del VIII Congrés Internacional AFIN "De adopciones, acogimientos y nacimientos: 'diversidades' y 'normalidades'", que es realitzarà els dies 23, 24 i 25 d'octubre de 2014 a la ciutat de Saragossa, Espanya:

- Adopcions, acolliments, naixements
- Reproducció humana: 'normal' i assistida
- Associacions de famílies i moviments socials
- De qui són els fills/es? Famílies biològiques, adoptives, acollidores
- Infàncies, cura i polítiques públiques
- D'orígens, contactes i (des)encontres
- Escoles, aprenentatges, trajectòries i itineraris formatius
- Síntomes, 'trastorns' i disrupcions, (dis)capacitats, (dis)funcions o diversitats

Les persones interessades han d'enviar un resum de 250 paraules, incloent el títol de la comunicació, el nom de l'autor/a/rs/

es, la filiació institucional, direcció, email i telèfon abans del 30 de juny a gr.afin@uab.cat. L'acceptació es comunicarà l'última setmana de juliol.

Qui estigui interessat a participar de la publicació de la selecció de comunicacions presentades haurà d'enviar un text complet d'un màxim de 8000 paraules fins el 30 de novembre de 2014.

**VII Congrés Internacional AFIN:
"A diez años del boom de la adopción:
abriendo nuevas perspectivas"**
Pontevedra, 22 i 23 de novembre de 2013

La realització d'un congrés anual respon al compromís del Grup AFIN de transferència dels seus resultats d'investigació, a través de la seva presentació i discussió amb professionals i científics nacionals i internacionals; amb professionals i tècnics que treballen en el camp de l'adopció, l'acolliment i la infància i les famílies en general; i amb les persones, famílies i les seves associacions, que constitueixen col·lectius particularment interessats en els avenços i resultats de la investigació, tal i com demostra l'assistència registrada en aquest i els anteriors congressos. Durant dos intensos dies, Pontevedra va ser lloc de reflexió i treball conjunts entorn de temes com els diagnòstics i sobrediagnòstics dels nens i nenes adoptats, els contactes entre famílies adoptives i de naixement, les anomenades "necessitats especials" o la gestació subrogada.

A la nostra web es pot consultar el [programa complet](#) i accedir als vídeos de les sessions des d' [aquest enllaç](#).

**Setena Trobada de Professorat
de Ciències de la Salut**
Barcelona, 30 de gener i 1 de febrer de 2013

Aquestes Jornades de professors universitaris en ciències de la salut van tenir com a objectiu discutir i analitzar les grans transformacions en els estudis universitaris dels últims anys i les seves repercussions socials. La conferència inaugural sobre *La qualitat a la Universitat en temps de crisi o la qualitat en crisi* va ser a càrrec del professor Àngel Gabilondo Pujol (Professor de Filosofia - UAM i Ministre d'Educació 2009-2011).

La Trobada es va organitzar en quatre taules rodones: "La qualitat a la Universitat en temps de crisi o la qualitat en crisi", "Què s'ha fet en el pla d'igualtat de gènere?", "La innovació docent en Ciències de la Salut", "La semipresencialitat", "Ensenyar complint normatives: Nou rol del professor universitari?", "Integració Investigació/Docència en Ciències de la Salut, Treball Fi de Grau" i "Nova realitat: Cicles Formatius de Grau Superior i Universitat".

Pilar Isla, Carmen López i Assumpta Rigol del Grup AFIN, entre d'altres integrants del Departament d'Infermeria de Salut Pública, Salut Mental i Maternoinfantil de la Universitat de Barcelona, van presentar el pòster *Enfrontar-se a la realitat assistencial: avaluació d'una activitat*

pràctica, en el qual avaluaven una activitat realitzada en el mòdul d'Antropologia de la Salut pels estudiants de medicina consistent en una entrevista de caràcter qualitatiu a un pacient crònic per conèixer no només les seves

vivències sinó també les seves representacions i significats sobre la malaltia y les seves necessitats i les de la seva família.

Els aspectes que més valoren els malalts són el tracte afectiu dels professionals (46,7%), la confiança i seguretat (13,7%) i la comunicació (12,1%), i els menys valorats les distraccions (30%), el vocabulari mèdic (10%) i la manca d'empatia (10%). L'aspecte que en la seva opinió requereix d'una millor relació metge/pacient és el diagnòstic (23,4%).

La conclusió va ser que l'esmentada activitat enfronta l'estudiant amb l'experiència de patiment i permet reflexionar sobre el caràcter humanista i ètic de la medicina, que no consisteix solament a aplicar coneixements científics, sinó que exigeix abordar a les persones holísticament, amb la seva subjectivitat, el seu sofriment i el seu entorn sociocultural.

**IX Simposio Nacional
Día Mundial contra el Cáncer:
Fertilidad en pacientes con cáncer
Madrid, 4 de febrer de 2013**

L'associació Grupo Español de Pacientes con Cáncer promou i organitza periòdicament, cursos, tallers i congressos adreçats fonamentalment als seus associats, a fi de mantenir-los informats dels avenços, possibilitats, opcions i contactes que poden ser del seu interès.

Com totes les associacions de persones afectades d'una dolència concreta, aquesta col·laboració entre persones amb una problemàtica comuna permet l'accés a recursos inaccessibles individualment. En aquest cas, i considerant que actualment el càncer ha deixat de ser la sentència de mort que en alguns moments de la història podia representar, les persones que l'han superat busquen normalitzar les seves vides minimitzant les seqüeles que pateixen.

Si es vincula qualitat de vida i dones, la possibilitat de ser mare està entre els

principals objectius, ja que la maternitat segueix jugant un paper central en la feminitat i moltes dones no senten que estan realment curades si no tenen l'opció de decidir si volen o no tenir fills.

Elena Castillo va ser invitada a participar pel treball desenvolupat i que conforma la seva tesi doctoral, centrada en la pacient oncològica. La sessió es va desenvolupar a la seu de l'associació i ve ser retransmesa *online*, la qual cosa va permetre la participació de ponents de diferents punts sense necessitat de desplaçaments, alhora que es facilitava l'assistència dels associats.

Elena Castillo també va presentar el seu treball al seminari on line celebrat pel GEPAC, *Calidad de Vida y Salud Reproductiva en la paciente oncológica* a Madrid, l'octubre de 2013.

**Le couple, la parentalité, la famille
aujourd'hui : réalités et enjeux
de l'homoparentalité
Institut Régional du Travail Social
de Franche-Comté (IRTS)
Besançon, 14 de febrer de 2013**

Les qüestions centrals entorn de les quals giraren les intervencions dels diferents especialistes participants en aquesta jornada van ser: com pensar la relació de parella, la parentalitat i els vincles familiars en el context sociopolític contemporani. Anne Cadoret va presentar en aquesta jornada una comunicació titulada *Les références de l'enfant*. En el context actual, els pares i mares se senten sovint amb la necessitat d'acudir a professionals per viure millor l'experiència parental, desenvolupar les competències adequades, trobar formes de reparació i evitar així conflictes en les relacions familiars, ja sigui amb la parella o amb els fills i filles. Conciliar identitat individual i vida en comú suposa un desafiament per a les famílies contemporànies. Les transformacions jurídiques i les qüestions polítiques i socials, com l'homoparentalitat o l'assistència mèdica a la procreació, qüestionen les nostres representacions sobre la parentalitat i la filiació. Finalment, el congrés va posar especial èmfasi en la tasca dels professionals davant les famílies en situació d'interculturalitat.

**V Jornadas de Insulinización
en Atención Primaria**
Universitat d'Alacant, 7 i 8 de març de 2013

L'objectiu d'aquestes jornades era aprofundir en el coneixement del tractament amb insulina en la diabetis tipus 2 i en la metodologia de l'educació terapèutica al pacient i a la família. Pilar Isla va realitzar un taller titulat *Educación grupal*, adreçat a professionals sanitaris sobre educació terapèutica grupal a persones amb malalties cròniques i les seves famílies. Les jornades van comptar també amb una taula rodona sobre *Insulinización y educación terapéutica a pacientes con diabetes tipo 2*, en la qual Pilar Isla també va participar com a ponent, seguida d'un taller sobre aquests temes adreçats a grups petits interdisciplinars i va finalitzar amb una posta en comú dels grups de treball i els ponents.

Enjeu de l'homoparentalité pour l'enfant
Association La clinique psychiatrique et les sciences humaines
Mayenne, 4 d'abril de 2013

Anne Cadoret va realitzar el dia 4 d'abril una conferència amb el títol *Enjeu de l'homoparentalité pour l'enfant*, en la qual mostrà com no importa quines persones siguin els pares o mares dels nens i nenes, ja que solament seran fills i filles d'aquells designats per la societat com a pares seus. Aquesta designació obeeix a certs registres, com l'aliança, la voluntat, la biologia o la parentalitat funcional. L'anàlisi de Cadoret mostra la superior legitimitat d'uns registres sobre d'altres i la raó d'aquestes diferències, així com les qüestions que les esmentades diferències de legitimitat plantegen en un moment en què el model considerat de referència està remetent en favor dels anomenats "nous" models de família.

**XXIV Congreso Nacional
de la Sociedad Española de Diabetes**
Sevilla, de l'11 al 13 d'abril de 2013

De l'11 al 13 d'abril de 2013 es va celebrar a Sevilla el XXIV Congrés Nacional de la Sociedad Española de Diabetes. Aquesta societat científica integra professionals de la medicina i l'infermeria, així com altres professionals (psicòlegs, dietistes, podòlegs, etc.) que treballen en l'àrea de la diabetis.

L'objectiu d'aquest congrés era presentar noves línies d'actuació en la investigació i en l'atenció de les persones amb diabetis, mitjançant la conferència inaugural titulada, *Diabetes Mellitus and neurodegenerative disease*, de la Dra. Suzanne de la Monte (Rhode Island Hospital, Providence, EE.UU.); dos simposis titulats "*Capacidades múltiples versus especialización: una historia teatralizada sobre la terapia celular en diabetes*", organitzat pel Grup de Treball d'Educació Terapèutica, y

"*Diabetes Tipo 1: Más allá del genoma; Uso de células mesenquimales en el tratamiento de la DM1 y Novedades en intervención inmunológica al debut de la DM1*", organitzat pel Grup de Treball Prediabetis tipus 1; sis taules rodones que versaren sobre "*Diabetes y obesidad mórbida*", "*Hipoglucemia y sus repercusiones*", "*Investigación, Diabetes y trasplante*", "*Nuevos avances terapéuticos en el tratamiento del Pie Diabético*" y "*El estudio ORIGIN ¿Qué cambia?*"; una sessió plenària sobre "*Immunointervention strategies for type 1 DM*", així com presentacions de comunicacions lliures i pòsters.

Carmen López presentà una comunicació titulada "*La diabetes y yo. Estudio proyectivo de dibujo infantil*", resultat d'una investigació realitzada amb altres investigadores del departament d'Infermeria de Salut Pública, Salut Mental i Maternoinfantil i el grup AFIN. Els objectius d'aquesta eren explorar la tècnica del dibuix com a instrument útil per detectar problemes d'adaptació psicosocial en nens/es amb diabetis tipus 1 (DM1) i analitzar l'existència d'una possible relació entre el dibuix realitzat i les variables clíniques i sociodemogràfiques.

La investigació va partir d'una mostra de 199 nens/es amb DM1 de 4-13 anys d'edat, a qui es va sol·licitar la realització d'un dibuix sobre el tema "la diabetis i jo".

Es va utilitzar una anàlisi descriptiva de les variables del dibuix, que es van relacionar amb les variables clíniques i sociodemogràfiques. Els resultats mostren que un 17% dels nens/es tenen representacions negatives sobre la malaltia i problemes d'adaptació. La majoria presenta un bon equilibri personal tot i que s'observen dades que indiquen problemes d'índole afectiva o psicosocial. D'altra banda, l'estudi va mostrar que la utilització del dibuix és útil per captar les emocions dels nens/es i obtenir informació directa en el seu propi llenguatge, ja que permet que el nen o nena pugui expressar lliurement les seves percepcions i opinions. Això afavoreix la comunicació amb els i les professionals sanitaris/es i el procés educatiu. Els dibuixos són una "finestra" dels pensaments i sentiments del nen o nena perquè reflecteixen la imatge del seu propi món. A més és una tècnica econòmica i fàcil de dur a terme ja que els nens i nenes solen gaudir de l'activitat de dibuixar.

**Population Association
of America Annual Meeting
New Orleans, EE.UU., 18-23 d'abril de 2013**

Del 18 al 23 d'abril de 2013 va tenir lloc a New Orleans el congrés nacional de demografia que realitza cada any la Population Association of America (PAA), organització professional i científica sense ànim de lucre creada per promoure l'avenç i el progrés de l'espècie humana a través de la investigació dels problemes relacionats amb la demografia. Es tracta d'una associació multidisciplinària integrada per demògrafs, sociòlegs, antropòlegs, economistes, professionals de la salut pública i altres persones interessades en l'educació i investigació en el camp de la demografia.

En aquest congrés, que reuneix els professionals de les diverses disciplines per presentar les seves troballes sobre població, Jessaca Leinaweaver va presentar una ponència titulada "*International Adoption from an Anthropological Demography Perspective: Growing Families or Adding Migrants?*" en la qual va explicar que, si bé en la demografia l'adopció transnacional es considera com una forma de migració i en l'antropologia se l'analitza com

una pràctica de parentiu, la juxtaposició d'ambdues propostes serveix per avançar en la teoria de l'adopció.

**Tercera Escuela de Posgrados
en Infancia y Juventud
La Paz, Bolívia, 6 al 10 de maig de 2013**

Del 6 al 10 de maig de 2013 va tenir lloc, a la Universidad Mayor de San Andrés de La Paz (Bolívia), la Tercera Escuela de la Red de Posgrados en Infancia y Juventud sota el lema "*Democracia, Derechos Humanos y Ciudadanía: Infancias y Juventudes en América Latina y el Caribe*", organitzada pel Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales (CLACSO) i la Organización de Estados Iberoamericanos para la Ciencia y la Cultura (OEI).

La *Escuela de Posgrado* es realitza de forma anual des de l'any 2011, convocant no només alumnes de màster i doctorat, sinó també a professionals que treballen en la implementació de polítiques o intervencions socials en relació amb la infància i la joventut. La primera edició es va dur a terme a Cartagena (Colòmbia) i el 2012 es va desenvolupar a Montevideo (Uruguai). Si en les dues convocatòries anteriors Diana Marre, coordinadora del Grup AFIN, va ser invitada a participar com a docent, en aquesta ocasió va ser Beatriz San Román qui va participar a aquesta, com a ponent en la jornada temàtica "*Género, familias, infancias*" i com a tallerista.

**VI Jornadas Aragonesas de Postadopción
Saragossa, 15 i 16 de novembre de 2013**

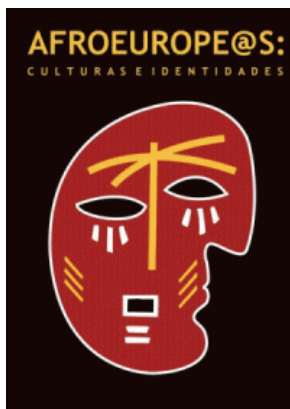
Els dies 15 i 16 de novembre se celebraren a Saragossa les *VI Jornadas Aragonesas de Postadopción*, organitzades per l'associació AFADA i dirigides a famílies adoptants i d'acollida, psicòlegs, terapeutes, educadors i professionals que treballen en l'àmbit de l'adopció i l'acolliment.

El primer dia, després de la inauguració oficial a càrrec de Ricardo Oliván, Conseller de Sanitat, Benestar Social i Família del Govern d'Aragó, va tenir lloc una sessió titulada "*Adolescencia y Adopción*". La segona jornada va estar centrada en la "*Búsqueda de Orígenes*". En aquesta els membres d'AFIN Diana Marre, Susan Frekko i Beatriz San Román presentaren les ponències titulades respectivament "*¿De qué hablamos cuando hablamos de orígenes en la adopción en España?*", "*Las familias adoptivas y la cuestión de 'los orígenes'*" i "*Cuestionando el clean break o principio de ruptura limpia con el pasado*".

Les jornades es van clausurar amb la projecció de la pel·lícula *Piel color miel*, adaptació de la novel·la gràfica de Jung.

**Afroeuropa@ns IV:
Black identities and cultures in Europe
Londres, 1-4 d'octubre de 2013**

Entre els dies 1 i 4 d'octubre, a la Senate House de la Universitat de Londres, va tenir lloc la quarta edició del congrés Afroeuropa@ns. Aquesta trobada interdisciplinària va combinar la participació d'investigadors i investigadores de diverses disciplines, artistes i activistes europeus, africans, asiàtics i nord-americans. Durant les sessions es va reflexionar i debatre entorn de les noves identitats i cultures "negres" a Europa. Beatriz San Román i Diana Marre van participar a la sessió "Redefining Racial Identities" ("Redefinint les identitats racials"), amb una ponència titulada "Transnational adoption in Spain: reproducing or undermining race frontiers?" ("L'adopció transnacional a Espanya: reproduint o soccavant les fronteres racials").

**34 Congreso Nacional de la Asociación Española de Enfermería en Cardiología
Girona, 8-10 de maig de 2013**

Sota el títol "Avanzando, mejorando y compartiendo cuidados", el congrés es va organitzar amb grups de treball sobre hemodinàmica, cirurgia cardíaca o electrofisiologia, així com taules rodones sobre diabetis i malaltia cardiovascular, pràctiques infermeres i fibril·lació auricular. Pilar Isla va presentar la ponència "Intervenciones efectivas para la modificación del comportamiento", on va plantejar que les malalties cardiovasculars són la primera causa de mortalitat en el món i s'associen a molts factors conductuals. La presentació va versar sobre els factors socioculturals que influeixen en l'addició de comportaments i en la possibilitat o dificultat de modificar-los.

**Familles arc-en-ciel :
des préjugés à la reconnaissance
Ginebra, Suïssa, 24 i 25 de maig de 2013**

Aquest congrés va plantejar com les famílies "arc-en-ciel", enteses com aquelles en les quals almenys un dels pares és homosexual, bisexual o transsexual, formen part de la diversitat que caracteritza a les famílies i són actualment objecte d'atenció dels mitjans de comunicació, i quina és la situació en aquest tema a Suïssa i a l'estranger. Anne Cadoret va presentar una comunicació titulada *Les familles homoparentales, une représentation de la diversité des familles d'aujourd'hui*.

Les famílies "arc-en-ciel" no es defineixen per un vincle genètic sinó social i pel sentiment de responsabilitat de tenir cura d'un nen o nena. Malgrat tot, els seus fills i filles s'enfronten a l'estigmatització, especialment en l'àmbit escolar. L'objectiu d'aquest encontre va ser intercanviar experiències que poden obrir una porta a una realitat que de vegades es desconeix en els àmbits socioeducatius.

**International Workshop:
Architecture, Education
and Society International Association Archi-
tectural Research
Barcelona, 29-31 de maig de 2013**

Nadja Monnet i Beatriz San Román van participar en el *International Workshop: Architecture, Education and Society*, International Association Architectural Research, realitzat a Barcelona del 29 al 31 de maig de 2013, amb la presentació titulada "*Usos del espacio urbano y estigma entre los jóvenes adoptados/as internacionales en Barcelona*".

La seva intervenció va tenir com a objectiu presentar els inicis d'una de les investigacions que s'emmarca en el programa "*Adoptions and fosterages in Spain: tracing challenges, opportunities and problems in the social and family lives of children and adolescents*", finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat de l'estat espanyol i que té com a meta desvetllar com els adoptats i les adoptades internacionals a Barcelona negocien la seva pluri-pertinença quan es mouen a l'espai públic urbà barceloní. Sense postular que aquests joves facin un ús diferent del que en fan els altres joves de l'espai urbà barcelonès, a la investigació s'observa que els adoptats i les adoptades es troben en situacions que els discriminen dels

altres. Desplaçar-se per la ciutat, assolir espais d'oci i de consum, relacionar-se amb iguals etaris, lluny de la seguretat de la presència parental, ocasiona que, en alguns casos, recaiguin en ells els estigmes i estereotips propis dels grups immigrants de les mateixes zones d'origen que ells. Per a alguns/es d'aquests/es joves es produeix una construcció identitària conflictiva, que tant pot reforçar la seva cultura socialitzada com rebutjar-la. Partint de la premissa de la capacitat d'agència del/de la jove adoptat/da internacional, Monnet i San Román consideren que és necessari contemplar els usos, tant dels espais urbans com dels estigmes, com a eines culturals que els permeten negociar la seva condició situacionalment. Al mateix temps, plantegen la possibilitat d'acceptació o no d'aquesta estigmatització, per la qual cosa és necessari avaluar, en ambdós casos, quines conseqüències tindrà en la sociabilitat i relacions familiars dels/de les joves adoptats/es.

La comunicació de Nadja Monnet i Beatriz San Roman titulada *Young international adoptees in Barcelona, stigma and urban space* va ser acceptada per al *Biennial Meeting of the Society for Psychological Anthropology With the Anthropology of Children and Youth Interest Group*, organitzat per la Society for Psychological Anthropology –una secció de l'American

Anthropological Association–, a San Diego, del 4 al 7 d'abril de 2013.

Nadja Monnet, al seu torn, va participar a la jornada *Circulations, références, emprunts: quelle(s) culture(s) visuelle(s) dans les études urbaines?*, en el marc del seminari d'investigació *Penser l'urbain par l'image* del LAB'URBA (Université Paris Est) i LVMT (Université de Paris-Est/ENPC/IFSTTAR), celebrat l'1 de març de 2013 a l'Institut d'Urbanisme de París. En aquest context va presentar la comunicació titulada "*Pour une photo-ethnographie des espaces urbains qui ne craint ni le virtuel, ni le fictionnel*". Així mateix, va assistir al cicle de conferències "*A contracorriente; el impacto de la crisis en las trayectorias juveniles: Informe General de la Encuesta a la Juventud de Catalunya 2012*," realitzades a Barcelona durant els mesos de novembre i desembre de 2013, organitzades per la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya, en les quals es van comentar els principals resultats de l'Informe General de l'Enquesta a la Joventut de Catalunya 2012.

Mega Motherhood Conference
Toronto, Canadà, 22-24 de juny de 2013

**“Mega” Motherhood Conference:
 Academic Motherhood, Mothers & Work
 & Communicating Motherhood
 June 24-26, 2013, Pantages Hotel, Toronto**

Entre el 22 i el 24 de juny de 2013, Bruna Alvarez va assistir a la Mega Motherhood Conference, a Toronto, Canadà, organitzada per Motherhood Initiative Research and Community Involvement (MIRCI). El congrés internacional estava centrat en tres temàtiques paral·leles: la maternitat i l'acadèmia, la maternitat i el treball, i els discursos de la maternitat.

Bruna Alvarez va presentar dues comunicacions. A la primera, titulada *Motherhood and work-life balance in Spain*, va mostrar a través de dades demogràfiques i estadístiques que a Espanya existeix una infertilitat estructural, deguda a

les condicions laborals –que impedeixen desenvolupar les tasques de cura–, i l'absència de polítiques públiques de responsabilitat familiar. La incorporació massiva de les dones al mercat de treball remunerat i l'escassa incorporació dels homes al treball de cura no remunerat, ha posat de manifest el desequilibri que s'ha generat a la societat, que segueix basant-se en la divisió sexual del treball.

El fet que les dones retardin la maternitat fins a haver-se estabilitzat en el mercat laboral implica que durant l'època biològicament més fèrtil estiguin evitant un embaràs i, quan moltes d'elles volen tenir fills, han de recórrer a tècniques de reproducció assistida, a l'adopció o a la subrogació. En aquest sentit, s'exerceix una violència simbòlica cap a les dones, ja que l'estructura social segueix sent pensada des de la divisió sexual del treball. La reproducció i els treballs de cura segueixen recaient en les dones i en l'àmbit privat, totalment segregat de l'estructura productiva i el mercat laboral, que és el que dota a les persones dels drets de ciutadania, a través de les cotitzacions que donen accés a les prestacions quan se abandona per diverses causes el mercat laboral.

Les dones perceben la maternitat com un “problema”, ja que l'estat de benestar a l'estat espanyol és complementari i no substitutiu de la família –específicament

de les dones de la família– en la realització de les tasques de cura. Aquesta construcció social de la cura, junt amb la dificultat generada en el mercat laboral, és propiciadora d'una infertilitat estructural que situa l'estat espanyol entre els de més baixa taxa de natalitat de la Unió Europea.

La segona comunicació, titulada *High and Pop culture's narratives on motherhood in Spain*, analitzà el discurs que Carmen Alborch va fer de la maternitat en el seu llibre *Solas*, escrit el 1999. L'objectiu principal d'aquesta era fer un treball prospectiu sobre què van dir algunes de les dones feministes que van arribar a organismes polítics decisoris sobre la maternitat. Concretament, Carmen Alborch, a *Solas*, segueix percebent la maternitat com un obstacle, subratllant la idea que no hi ha pressa per tenir fills o filles perquè sempre es poden utilitzar les Tècniques de Reproducció Assistida. Ella no va ser mare perquè volia ser lliure. En canvi, parla del treball com un espai de realització i autonomia personal. Afavoreix doncs, la dicotomia entre la dona (professional) i la mare, i “resol” el problema de la conciliació laboral i familiar, renunciant o exclouent la maternitat.

Mentre el discurs feminista seguia veient la maternitat com una “opressió”, el 1999 –el mateix any que Carmen Alborch publica *Solas*, i amb una taxa de fecunditat de

1,17 fills per dona (la més baixa a la qual s'ha arribat mai a l'estat espanyol)–, un 42,3% de les dones desitjaven tenir dos o més fills, el que significaria que gairebé la meitat de les dones no tindrien –o no podrien tenir– els fills que desitjaven tenir.

**X Congreso de Asociación
de Demografía Histórica (ADEH)
Albacete, 18-21 de juny de 2013**

Mª José Rodríguez, coordinadora del grup d'investigació Población, Medio Ambiente y Desarrollo de la Universitat d'Alacant, i integrant del projecte d'investigació AFIN, presentà junt amb Diana Jareño Ruiz, una comunicació titulada "*Las familias adoptivas en el catálogo de las nuevas formas familiares*", dins de la taula "Familia y fecundidad en el siglo XXI".

Mª José Rodríguez mostrà en aquest congrés els resultats de la seva investigació a partir de l'explotació de les dades recollides amb l'enquesta "Las familias adoptivas y sus estilos de vida" (2012), en la qual van participar 230 pares i mares que havien adoptat nens i nenes a l'estranger.

Les dades recaptades han permès identificar les variables sociodemogràfiques que caracteritzen tant a les mares i pares adoptius com a les famílies adoptives. Addicionalment, l'enquesta ha permès identificar que aquestes persones i les famílies que constitueixen transgredeixen el model de família nuclear basat en la filiació consanguínia no solament a través de l'exercici de la seva maternitat i paternitat adoptiva, sinó també a través de la seva opinió més favorable cap a comportaments tradicionalment contemplats com a desviats. Així, per exemple, a pesar que en la mostra de famílies adoptives prevalen les relacions de parella heterosexuales (el 81,7% d'elles convivia amb una parella de diferent sexe), les famílies adoptives

no mostren oposició al fet que gais i lesbianes adoptin, un comportament que entre la població espanyola es continua sancionant.

En aquest context, s'han explotat les preguntes de l'enquesta amb les quals es buscava identificar la percepció que mares i pares adoptius tenen sobre el status del seu model de família en relació a la norma social, això és, la seva percepció sobre l'estigma social de les famílies adoptives. El 54,3% participa de l'opinió que la seva família adoptiva és jutjada com una forma alternativa menys satisfactòria, la qual cosa pot contribuir a la percepció que les seves famílies no són reals o veritables. Els resultats d'aquesta recerca van ser presentats també en el [XI Congreso Nacional de Sociología: Crisis y cambio, propuestas desde la Sociología](#), organitzat per la Federación Española de Sociología (FES), celebrat a Madrid del 10 al 12 de juliol, també amb Diana Jareño Ruiz, amb la comunicació titulada "*Las familias adoptivas y la percepción de su estigma social*", dins del grup de treball Sociología

de la Família. Sobre la mateixa temàtica i en la [11th Conference of European Sociological Association \(ESA\): crisis, critique and change](#), celebrada a Torí del 28 al 31 d'agost, María José Rodríguez Jaume i Diana Jareño Ruiz presentaren una comunicació titulada *Post-modernisation of the family in Spain. A sociological study about adoptive families and their lifestyles*.

Així mateix, en el [XI Congreso Nacional de Sociología: Crisis y cambio, propuestas desde la sociología](#), María José Rodríguez Jaume i José Ignacio Garrigós Moneris presentaren la comunicació titulada *Retos metodológicos en la investigación social con documentos personales: propuestas a partir de los relatos de vida de padres y madres adoptivas*, dins del grup de treball titulat Metodología; i en la [11th Conference of European Sociological Association \(ESA\): crisis, critique and change](#), la comunicació titulada *Methodological challenges in social research with personal documents: proposals from the life stories of adoptive fathers and mothers*. Aquestes presentacions en taules especialitzades en Metodología Qualitativa introdueixen reptes addicionals respecte als clàssics 'documents personals', de llarga tradició en la perspectiva humanista de la Sociologia. Formen part de la segona línia d'investigació que el grup ha portat a terme aplicant una metodologia qualitativa. En aquest

cas s'han analitzat les vint-i-vuit històries íntimes i personals de pares adoptius que en dues dècades (entre 1990 i 2011) han construït altres narratives a partir de la seva experiència en l'adopció. En la seva anàlisi s'han aplicat les tècniques pròpies de l'anàlisi del discurs en les seves dimensions contextual, textual i interpretativa o sociològica. Els textos autobiogràfics analitzats recullen narratives alternatives o *contra-narratives*, en un intent per reconciliar-se amb el guió biogràfic, identitari i social que imposa el model hegemònic de família consanguínia.

Congreso Internacional de Etnografía y Educación CSIC, Madrid, 3-4 de juliol de 2013

Entre el 3 i el 5 de juliol de 2013, Raúl Hernández va participar en la tercera edició del [Congreso Internacional de Etnografía y Educación](#), que va reunir investigadors i investigadores els interessos de les quals se situaven en la intersecció entre etnografia i educació, amb la presentació titulada *El trabajo del habitus en un grupo de adolescentes de clase media y alta de origen diverso: ¿Cómo se moldea la pertenencia social?*, en la taula "Producción y reproducción de las élites", en la qual es pretenia generar un corpus sobre la manera en què certes persones o col·lectius afavorits mantenen situacions de privilegi o com aconsegueixen fer-se amb majors quantitats de poder de què disposen.

Per contribuir a aquest propòsit, es va exposar una primera anàlisi de la problemàtica existent quan la reproducció biològica es troba en dificultats de produir una reproducció social. Mitjançant les dades obtingudes en el desenvolupament de la tesi doctoral, Raúl Hernández ha comprovat com aquest fet provoca que les famí-

lies inverteixin recursos en el treball del *habitus* dels seus fills i filles, especialment en els components del capital cultural incorporat. Aquest *habitus* s'intenta instruir, fora de l'horari escolar, per mitjà d'activitats addicionals que cada vegada tenen una major presència en l'entorn educatiu. No s'ha d'obviar que aquestes activitats es realitzen a través d'empreses que existeixen a les zones urbanes de classes mitjana i alta, i que són fruit d'un procés de medicalització que ha anat penetrant progressivament en el desenvolupament de la transmissió cultural a través de les «forces reproductives». No obstant això, també cal advertir que la majoria d'aquestes activitats té un cost econòmic que segrega l'accés a aquests *habitus* en relació a la situació en l'estructura social.

**Fourth International Conference
on Adoption Research
Bilbao, 7 al 11 de juliol de 2013**

En la Fourth International Conference on Adoption Research, celebrada a Bilbao del 7 a l'11 de juliol de 2013, AFIN va organitzar un simposi sota el títol "*Adopción y Síndrome Alcohólico Fetal*", en el qual es van exposar els resultats preliminars de la investigació sobre la presència de Trastorns de l'Espectre Alcohòlic Fetal en nens i nenes procedents de l'Europa de l'Est que s'està portant a terme des del mes de gener de 2013 per part del grup d'investigació AFIN, en col·laboració amb el Servei de Pediatria de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona.

El simposi va comptar amb la participació de la Dra. Inge van Balkom, directora del Centre Jonx, del Departament de Salut Mental Juvenil de l'Institut Psiquiàtric de Lentis d'Holanda, centre de referència europeu per al diagnòstic i la intervenció en persones afectades de Trastorns de l'Espectre Alcohòlic Fetal; la Dra. Victoria Fumadó, de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona; i les doctores Beatriz San Román i Natalia Barcons, investigadores del grup AFIN.

Les intervencions van subratllar la importància d'un correcte diagnòstic diferencial, atès que els símptomes compor-

tamentals dels TEAF poden ser similars als d'altres trastorns psiquiàtrics de la infància. L'obtenció del diagnòstic facilita l'accés a una intervenció primerenca adequada i l'accés a serveis concrets a partir de la comprensió de les dificultats del nen/a, així com dels seus punts forts i habilitats que puguin treballar-se per minimitzar les conseqüències en el desenvolupament futur.

**Curso Internacional
'Preservación de la Fertilidad en Oncología
y avances en criobiología'
Universidad de Trujillo (Perú),
13 i 14 de setembre de 2013**

El Congrés Internacional "*Preservación de la Fertilidad en Oncología y avances en criobiología*", celebrat a la Universidad de Trujillo a Perú els dies 13 i 14 de setembre de 2013, estava adreçat a metges, infermeres i biòlegs. En aquest es va abordar

el problema de la infertilitat en les persones que pateixen un procés neoplàsic i han d'estar sotmeses a uns tractaments que, com a efecte indesitjable, pot comprometre i fins i tot anul·lar la seva capacitat reproductiva.

Es va convidar a conferenciantes de diferents disciplines amb la finalitat de donar una visió global de tot el procés, des del diagnòstic de la malaltia i el tractament, a les possibilitats de minimitzar els efectes secundaris, diferents tècniques per intentar aconseguir un fill una vegada resolt el problema de salut, tècniques de laboratori, la repercussió que aquesta limitació té en la persona, les diferents visions en funció de l'entorn cultural i l'anàlisi ètica i legal de les tècniques de les quals es disposa en l'actualitat per intentar preservar la fertilitat. Elena Castillo va participar amb dues ponències, una d'elles amb el títol "*Calidad de vida y salud reproductiva en sobrevivientes de cáncer*", en la qual s'analitzaven els aspectes antropològics, i una altra titulada "*Dilemas ético-legales en la preservación de la fertilidad*".

Al tractar-se d'un Congrés Internacional, els diferents models sanitaris dels països dels assistents, així com de la legislació d'aquests, provocaren moltes intervencions per part dels assistents ja que les experiències exposades no sempre eren extrapolables a realitats diferents.

Seminari AFIN **Universitat Autònoma de Barcelona,** **30 de setembre de 2013**

El dia 30 de setembre, Tomasa Báñez va participar en el Seminari AFIN, realitzant una presentació amb el títol "*Las necesidades de acompañamiento de las familias adoptivas con hijos adolescentes*", en el marc dels seminaris que organitza periòdicament el Grup AFIN, els objectius del qual són tant de tipus formatiu, com de difusió i transferència dels resultats d'investigació.

En aquesta presentació es mostraren els resultats preliminars de la investigació que sobre les necessitats d'acompanyament de les famílies adoptives amb fills adolescents està realitzant el Grup AFIN, en el marc del projecte d'investigació *Adopciones y acogimientos en España: desafíos, oportunidades y dificultades familiares y sociales durante la infancia y la adolescencia*. Aquestes resultats són coherents amb l'important increment de sol·licituds d'ajuda realitzades per famílies adoptives en temes relacionats amb els conflictes que sorgeixen amb l'arribada dels seus fills i filles a l'adolescència detectats pels serveis d'atenció postadoptiva. La gravetat de moltes d'aquestes situacions ens porta a plantejar-nos la necessitat de profunditzar en el coneixement dels factors que

influeixen en la percepció que les famílies tenen de les seves necessitats de recolzament i de la petició d'aquest. El seminari va suposar una oportunitat per avançar en l'anàlisi i interpretació d'aquests resultats, des d'una perspectiva interdisciplinària i contextualitzada pel treball que estan realitzant altres investigadores del grup. Finalment, en el seminari es van abordar també alguns dels reptes que a nivell de la metodologia d'investigació se'ns han plantejat, com a conseqüència de l'ús d'una perspectiva normalitzadora en la nostra aproximació a les realitats d'aquestes famílies. Una visió que posa l'accent en les capacitats, competències i fortaleces de les famílies i no solament en els problemes i conflictes.

**XII Congrés de Cultura Europea
Universitat Internacional de Catalunya (UIC),
Barcelona, 24-26 d'octubre de 2013**

Els passats 24 i 26 d'octubre, es va realitzar a Barcelona el XII Congrés de Cultura Europea, organitzat per l'Institut Carlemany d'Estudis Europeus. Es va tractar d'un congrés de temàtiques molt diverses (literatura, viatges, cinema, gastronomia, identitat, cultura, integració, espai públic, patrimoni, gestió cultural, economia, crisi, etc.) dins de l'àmbit europeu.

En aquest context, Bruna Alvarez va presentar una comunicació titulada *Narratives on motherhood in Spain*, on va mostrar l'existència de la infertilitat estructural a Espanya, sobre la base d'uns índexs de fecunditat molt baixos relacionats amb uns índexs alts d'adopció. Això implicaria que les dones retarden la maternitat fins que els és biològicament impossible tenir un fill o una filla, i recorren a la Reproducció Assistida –ja sigui a través de l'adopció, la subrogació o l'ús d'altres tècniques de reproducció–. La comunicació interrogava sobre per què les dones retardaven tant la maternitat, i se centrava a analitzar les xifres corresponents a la desigualtat laboral entre homes i dones, així com la desigualtat en les responsabilitats de cures, que segueixen recaient sobre les dones. D'altra banda, va analit-

zar també les polítiques de responsabilitat familiar que existien a l'estat espanyol per paliar aquestes desigualtats. Aquesta anàlisi es va centrar especialment en la Llei 39/1999 de Conciliació de la Vida Familiar i Laboral, que considera que els qui han de conciliar són les dones, deixant al marge als homes davant la responsabilitat i el dret de les tasques de cura; i la Llei 3/2007 de 22 de març per a la Igualtat Efectiva de Dones i Homes, on s'intenta legislar una coresponsabilitat entre homes i dones en relació a les tasques de cura. La comunicació va concloure que les dones retarden la maternitat per les dificultats que troben al mercat laboral si són o volen convertir-se en mares, i la poca efectivitat de les polítiques públiques de responsabilitat familiar, que no disminueixen les desigualtats entre homes i dones. Beatriz San Román va presentar una comunicació titulada *Negotiating difference in Spain: Do we pixen "race" when we say "ethnicity"?*, on va analitzar la manera en què es negocia la diferència i la pertinença en l'adopció transracional a Espanya, qüestionant l'aplicació d'expressions com a "diferències ètniques" en la mateixa. Després de la desarticulació de la raça com un concepte derivat de l'ordre natural-biològic, les veus que, tant des de l'acadèmia com als carrers, advoquen per evitar el terme són nombroses. El principal ar-

gument gira entorn que el seu ús implica la reificació d'una concepció jeràrquica i racista de l'espècie humana: donat que el present, com assenyala Derrida, es deriva de la repetició i no a l'inrevés, els qui estan compromesos amb eliminar les diferències racials haurien d'eliminar-les en el seu discurs. En la seva presentació, Sant Román va argumentar que l'eliminació del terme "raça" –i la seva freqüent substitució per "etnicitat" o "cultura"– impedeix freqüentment pensar, comprendre i qüestionar els efectes que aquella, en tant que construcció sociocultural, té sobre les relacions socials i les vides individuals. Va assenyalar que aquest ben intencionat gir terminològic contribueix perillosament a la difuminació de les fronteres entre el biològic i el cultural, bé reduint l'etnicitat a certs trets físics, bé mitjançant una comprensió essencialista de la cultura, en in-

terpretar la correlació unívoca entre certs trets físics i determinats trets culturals o ètnics. Cal preguntar-se llavors si la supressió del terme raça, lluny d'eliminar la classificació dels grups humans en funció de certs trets físics, no l'estarà perpetuant i contribuint alhora a una concepció essencialista de l'ésser humà, en la qual les diferències culturals semblen no solament estar reflectides en els cossos, sinó transmetre's de forma genètica.

**1er. Simposi sobre Mística
i Heterodòxies Contemporànies
Barcelona, 6 i 7 de novembre de 2013**

En les últimes dècades no ha fet sinó augmentar la demanda de sentit de la vida com a conseqüència del fracàs o descrèdit tant de les grans ideologies laiques com de les esglésies institucionalitzades. Aquesta tendència ha implicat la proliferació de corrents místics inèdits i de tota classe d'espiritualitats sincrètiques, noves formes d'adhesió a l'invisible, en les quals es fonen, interseccionen o es juxtaposen elements tradicionals, exòtics i de nova creació. L'objectiu d'aquestes jornades era posar en comú i discutir recerques –algunes concloses i unes altres en curs– a propòsit d'aquestes hibridacions que conformen el camp religiós i espiritual actual. Victòria Badia va participar en l'organització de l'1er. Simposi sobre Mística i Hete-

rodòxies Contemporànies –organitzat pel GREMHER, grup de recerca adscrit al Grup de Recerca de Exclusió i Control Social (GRECS) de la Universitat de Barcelona– i va ser també moderadora de la taula de ponències englobades sota el títol Visions

**Col·loqui Anual
de la Societat Suïssa d'Etnologia
Sierre, 8 i 9 de novembre de 2013**

En el marc del Col·loqui Anual de la Societat Suïssa d'Etnologia que va tenir lloc a Sierre els dies 8 i 9 de novembre de 2013, Nadja Monnet va organitzar un panel titulat "*Grandir en ville: jeunesses et usages de l'espace urbain / Growing Up in Cities: youths and usis of urban spaces*". L'objectiu d'aquest panel era reflexionar sobre la relació que tenen les i els joves amb l'espai urbà contemporani, centrant l'interès en la manera com els joves "habiten" la ciutat: com reconeixen l'espai físic d'aquesta, com ho interpreten i entenen, les seves maneres d'actuar i de comportar-se en l'espai urbà contemporani, així com l'impacte que aquest té sobre els joves, com els acull i els modela. Es va demanar als diferents panelistes posar l'accent sobre qüestions metodològiques per explicitar de quina manera van evidenciar

aquestes vivències i amb quina eina metodològica.

Va obrir la sessió un equip d'investigadors de l'Acadèmia d'Arquitectura de la Universitat de la Suïssa italiana: Gian Paolo Torricelli i Simone Garlandini, tots dos amb una formació de geògrafs, al costat de Illario Lodi, filòsof i director de Pro Juventute de la Suïssa italiana. En la seva ponència "*Territorialitat dels joves i espai públic*", van plantejar aquesta qüestió no en termes d'estratègies d'apropiació i de defensa d'un suposat espai propi, sinó en referència a les xarxes de relacions que s'emmarquen en una vivència quotidiana de l'espai urbà, que és alhora física i virtual. La seva proposta era la d'un canvi de paradigma en la manera d'analitzar la relació entre joves i espai urbà que permeti integrar-los com a actors de ple dret en la transformació de la ciutat.

El seu punt de partida és que els territoris de la quotidianitat per als joves són làbils i versàtils. Són realitats complexes i no exclusives, caracteritzades per relacions fortes i sentiments de pertinença al grup. Aquestes relacions ja no es limiten a espais físics sinó que tendeixen a migrar cap a espais virtuals, vectors de comportaments i de consum culturals, la difusió dels quals, al seu judici, crea noves fronteres intergeneracionals. Per als joves d'avui, tant el barri com les xarxes

socials serien el suport de relacions interpersonals i sentiments de pertinença al grup, al barri, a la ciutat. Per això, proposen analitzar aquests territoris a través d'observacions in situ, entrevistes i altres tipus d'interacció amb els joves, com les que permeten les TIC, i així poder evidenciar les lògiques i modalitats de relacions interpersonals que construeixen la seva apropiació de l'espai urbà.

A continuació, la doctoranda Nele Hansen del Departament d'Antropologia de la Universitat Autònoma de Barcelona va presentar una comunicació titulada "*De los sentidos de lo público y de lo privado en los procesos identitarios de jóvenes adolescentes de padres peruanos y dominicanos en Barcelona*", en la qual va exposar els diferents mètodes utilitzats en la seva recerca (entrevistes, visita "guiada" dels seus espais quotidians, mapes mentals, fotografies, etc.), així com les especificitats de treballar amb adolescents. Per a ella, els espais públics i privats són espais determinants i recursos importants en la construcció de les identitats, a les quals considera com la possibilitat d'establir diferències i similituds amb grups socials determinats. Contràriament a la idea comunament establerta que associa joventut amb ús intens de l'espai públic, el testimoniatge d'alguns dels seus interlocutors que declaren preferir quedar-se

a casa amb la parella i els seus familiars va posar de manifest una tendència que s'acostuma a oblidar en els estudis sobre joventut i ciutat.

Amb la intervenció de Francisco Cruces, director del Departament d'Antropologia de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED, Madrid) "*Mi vida en un tweet; relatos y poéticas de la esfera íntima de la ciudad de Madrid*" es va evidenciar que el que succeeix a l'interior dels habitatges no està desconnectat de la vida pública als carrers. Seguint els passos de Michel de Certeau, Anthony Giddens, Adam Hochschild i Finnegan, les seves recerques se centren en la poètica de la vida quotidiana que emana de relats en primera persona de joves urbans. Cruces va presentar el seu procés etnogràfic experimental, que treballa en coproducció en el si de tallers col·laboratius per l'autoexploració de les nostres intimitats comunes.

La següent comunicació, a càrrec de les membres del Grup de Recerca AFIN, Nadja Monnet, Beatriz San Roman i Diana Marre, portava per títol "*Fotoetnografiar los recorridos urbanos de los jóvenes adoptados y adoptadas en Barcelona*". En ella es va presentar una altra metodologia experimental, que creua retrat fotogràfic, història de vida i recorreguts urbans barcelonins dels i les adolescents adoptats i

adoptades procedents d'altres països. La presentació es va centrar en el projecte i el dispositiu metodològic planejat per visualitzar no solament els itineraris urbans i la manera de negociar la seva presència en l'espai públic, sinó també les trajectòries personals.

Finalment Julien Glauser, antropòleg, urbanista i conservador adjunt del Museu d'Etnologia de Neuchâtel, va presentar el seu treball sobre "El skatebord de calle en Tokio". En el marc de les seves recerques en antropologia visual, Glauser es va interessar per les tàctiques que elaboren els joves a Tokio per investir els llocs urbans ideals per a la pràctica del *skateboard*. D'aquesta manera, Tokio no s'entén com una entitat topogràfica sinó com una "idea de ciutat" compartida per una pràctica comuna: es torna una ciutat topològica i intel·ligible com a entorn en el qual progressa cada "individu-skater", entre vida privada, pràctica del *skateboard*, treball, etc. En aquest món del *skateboard*, aquests joves que alguns consideren com "perduts" (per haver interromput la seva escolaritat, per tenir una ocupació precària, etc.) existeixen (en el sentit filosòfic de la paraula) a través d'aquest esport.

Nadja Monnet va organitzar també el seminari permanent "Fotografía y ciencias sociales", que té lloc cada mes i mig des del 22 de novembre de 2013 i la primera

sessió del qual va presentar les reflexions de la fotògrafa Laura Ribero entorn de "Alteridad, fotografía y colonialismo".

**XVII Encuentro Internacional
Investigación en Cuidados
Lleida, 12-15 de noviembre de 2013**

Organitzat pel grup INVESTEN de l'Institut de Salut Carles II del Ministeri d'Economia i Competitivitat, la Trobada Internacional de Recerca en Cures és l'esdeveniment més important de recerca en infermeria de l'estat espanyol. El seu objectiu és donar a conèixer la recerca desenvolupada en l'àmbit de la infermeria a nivell internacional i poder compartir experiències.

Pilar Isla, juntament amb altres membres del Departament d'Infermeria, Salut Mental i Maternoinfantil de la UB, va par-

ticipar amb una ponència i un pòster. La primera, titulada "La cirugía de substitució protèsica de genoll (PTR) des de la perspectiva del pacient", va presentar els resultats d'un estudi fenomenològic sobre els factors que incideixen en el procés de presa de decisions de la cirurgia PTR i en la percepció dels seus resultats. Es va assenyalar que els pacients consideren la malaltia una conseqüència natural de l'envelliment, i que la decisió per la PTR està influenciada per la relació amb els i les professionals, les estratègies d'enfrontament adquirides i les informacions formals i informals a les quals els pacients tenen accés. Solament un pacient estava molt satisfet dels resultats de la PTR. Per a la resta, la PTR solament millora una part petita d'un cos adolorit, envellit i malalt.

Així mateix, Pilar Isla, juntament amb M.C. Olivé, va presentar el pòster titulat "La fibromiàlgia des de la perspectiva de persones afectades i les seves famílies a partir de la estenografia enfocada", amb els resultats d'una tesi doctoral en la qual es va estudiar l'experiència de patir fibromiàlgia mitjançant un estudi etnogràfic. Els resultats mostren que aquesta és una malaltia estigmatitzada que afecta principalment a dones, encara que els prejudicis sobre la mateixa creen sinèrgies que perjudiquen a homes i a dones. El diag-

nòstic pot trigar anys a realitzar-se i, encara que suposa una alegria, el dia a dia és difícil: el tractament millora poc la qualitat de vida i la vida familiar i d'oci se'n ressent.

**XX Congreso Nacional
de Estudiantes de Antropología
Lima, 18-23 de noviembre de 2013**

El XX Congreso Nacional de Estudiantes de Antropología és unencontre organitzat per alumnes d'Antropologia de la Facultat de Ciencias Sociales de la Universidad Nacional Mayor de San Marcos de Lima (Perú), i representa un important espai de reflexió sobre el desenvolupament i aportacions dels estudis antropològics al Perú.

Jessaca Leinaweaver va ser convidada a donar una ponència magistral amb el tema "*Alcances sobre el parentesco hoy*". En ella, va compartir avenços en l'antropologia del parentiu, incloent estudis sobre les noves tecnologies de reproducció, l'adopció internacional i les famílies transnacionals. En l'esdeveniment, que va reunir a destacats científics socials, titulats i estudiants de l'especialitat, es van debatre propostes com la creació d'una xarxa acadèmica nacional de ciències antropològiques –constituïda per universitats que posseeixin l'especialitat d'antropologia–, o l'establiment de relacions de cooperació entre centres de recerca i la institucionalització de la deontologia en la formació i pràctica de l'antropòleg.

El mateix mes de novembre, Jessaca Leinaweaver va participar també en el Anthropology Department Colloquium, de

la Pontificia Universidad Católica de Perú, Lima, amb una xerrada titulada "*La migración adoptiva: criando a peruanos en España*", que resumia els resultats de recerca recollits en el seu recent llibre. També el novembre de 2013 i a l'Instituto de Sociología de la Pontificia Universidad Católica de Chile, Santiago, va impartir una conferència que portava per títol "*El abandono como proceso social en el Perú: niños, ancianos y el método comparativo*", en la qual comparava la circulació informal de nenes i nens amb la cura familiar de les persones ancianes.

NOTÍCIES AFIN

AFIN ofereix serveis per al diagnòstic i intervenció en els TEAF

El passat 15 de març, el Grup AFIN va realitzar a Barcelona una jornada titulada "El meu fill té TEAF? Trastorns de l'espectre alcohòlic fetal i altres dificultats freqüents en nens, nenes i adolescents adoptats." La jornada va ser dirigida per les doctores en Psicologia, Natàlia Barcons i Beatriz San Román, les quals van compartir l'experiència acumulada pel Grup AFIN en la recerca, disseny i intervenció en aquests trastorns.

Les recerques dutes a terme per AFIN assenyalaven índexs de diagnòstic del Trastorn de Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDA-H) en nens i nenes adoptats procedents de països d'Europa de l'Est significativament més elevats que en població general o en nens/es adoptats d'altres procedències. A partir d'aquests resultats i dels d'altres recerques internacionals, així com de les estades realitzades per membres d'AFIN en centres de referència com la FASD Behavior Clinic, de Surrey (Regne Unit), amb el Dr. Mukherjee, i la Clínica Jonx d'Holanda, amb la Dra. Inge van Balkom, es va iniciar un nou estudi, centrat en aquests nens i nenes que sem-

blaven presentar més dificultats. La hipòtesi de partida era la possible presència de Trastorns de l'Espectre Alcohòlic Fetal que no estaven sent diagnosticats

Els TEAF (també coneguts com FASD per les seves sigles en anglès) donen nom a diferents afectacions del sistema nerviós central derivades de l'exposició fetal a l'alcohol durant l'embaràs. El problema radica que els seus símptomes es confonen sovint amb altres dificultats o patologies, especialment en el cas de les persones adoptades, de les quals amb freqüència es desconeix si durant la gestació va haver-hi exposició a l'alcohol, per la qual cosa no se'ls proporciona un tractament adequat. És per això que l'estudi desenvolupat per AFIN s'ha centrat en l'adaptació i aplicació dels criteris diagnòstics utilitzats pels més prestigiosos especialistes internacionals al col·lectiu de persones adoptades i el disseny d'intervencions encaminades a augmentar l'autonomia i el benestar de les persones afectades i de les seves famílies.

EL MEU FILL TÉ TEAF?

Trastorns de l'espectre alcohòlic fetal i altres dificultats freqüents en nens, nenes i adolescents adoptats

Afin
Grupo de Investigación

Més informació sobre sessions col·lectives o individuals sobre TEAF:

gr.afin@uab.cat

Tallers AFIN d'Habilitats I Estratègies Educatives

El passat 29 de març es va dur a terme a Saragossa el primer Taller d'habilitats i estratègies educatives per a famílies, organitzat per AFADA, a càrrec de les doctores Natalia Barcons, Susan Frekko i Beatriz San Román.

El taller va girar entorn de com ens situem els pares i mares pel que fa a les dificultats en les relacions familiars, el rendiment acadèmic i les conductes dels nens i nenes, així com en la manera en què les actituds i accions de les persones amb les quals interactuen influeixen en la manera en què nens i nenes es perceben a si mateixos, al món i als altres. En aquest sentit, el taller va qüestionar els mètodes de criança que donen protagonisme als càstigs, remarcant el contradictori que resulta fer sentir malament als nens i nenes perquè "es portin bé". L'objectiu d'aquests tallers, que continuaran durant els propers mesos, és trobar estratègies i eines pràctiques perquè nens i nenes se sentin capaces i valuosos, que poden aprendre dels errors i gestionar la seva frustració, prendre les seves pròpies decisions i sentir-se una part important de la família.

Més informació sobre sessions col·lectives o individuals sobre TEAF:

gr.afin@uab.cat

Dolors Comas d'Argemir rep el Premi Maria Antònia Ferrer

El premi Maria Antònia Ferrer és una distinció que atorga anualment la Universitat Rovira i Virgili. Aquest any la candidata seleccionada ha estat Dolors Comas d'Argemir, membre del grup de recerca AFIN, per la seva trajectòria acadèmica i política en la lluita dels drets de les dones i la seva visibilitat. L'acte de distinció es va realitzar el passat 4 de març a la Sala de Graus del Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili, amb la presència del Rector d'aquesta universitat, el Dr. Xavier Francesc Grau, i la pròpia Maria Antònia Ferrer, historiadora especialitzada en història contemporània a Tarragona. Prèviament al lliurament del premi, la Dra. Virginia Maquieira, professora titular d'Antropologia Social de la Universidad Autónoma de Madrid i directora de la Càtedra UNESCO Red Unitwin en Polítiques de Gènere i Igualtat entre Dones i Homes (Universidad Autónoma de Madrid), va impartir una conferència titulada "*Tensiones en torno a los derechos humanos en la era global*", on va recalcar els assoliments del feminisme, com a teoria social i com a moviment social, en les institucions internacionals, sense deixar d'evidenciar la desigualtat vigent entre dones i homes en l'actualitat.

Amb el premi a les mans, Dolors Comas d'Argemir, va fer un repàs de la seva doble

trajectòria d'acadèmica i política i del que va aprendre en una i en una altra faceta, analitzant la doble presència com una transferència de coneixement des de l'acadèmia a la intervenció social. Així mateix, no va deixar d'esmentar la falta d'esperit crític de la universitat actual, en comparació a la universitat post-dictadura, on es "coïa" constantment la crítica política, econòmica i social. En aquest sentit, va reivindicar un compromís major de l'acadèmia cap a la societat. Envoltada de familiars i amics, se la veia emocionada davant tal reconeixement a la seva trajectòria professional. Des d'AFIN, volem felicitar a Dolors per la seva presència, les seves aportacions i la seva inesgotable capacitat de treball. Felicitats, Dolors!

**Raúl Hernández publica
"El trabajo del *habitus* en un
grupo de adolescentes de clase
media y alta de origen diverso:
¿Cómo se moldea
la pertenencia social?"**

categorització de classe social davant uns trets fenotípics similars. Raúl Hernández evidencia com els adolescents de classes mitjana i alta estan en l'obligació d'instruir-se contínuament per fer front a uns suposats dèficits marcats per un model ideal d'adolescent, que l'ha de conduir al suposat èxit professional, d'una manera competitiva. Així, la pressió per la reproducció social de classe en les famílies condiona la capacitat d'acció social i cultural dels adolescents.

El capítol de Raúl Hernández Villasol (becari FPI –doctoral– del Grup de Recerca AFIN), titulat "*El trabajo del habitus en un grupo de adolescentes de clase media y alta de origen diverso. ¿Cómo se moldea la pertenencia social?*" ha estat publicat en el llibre *Producción y reproducción de las élites. Contextos múltiples de socialización y aprendizaje. Un análisis desde la etnografía de la educación*, compilat per Alejandro Paniagua i Laura Alamillo-Martínez (2014). En aquest, l'autor planteja la inversió econòmica que realitzen les classes mitjanes i altes per instruir en el *habitus* de classe als seus fills i filles adolescents, en un moment en què la reproducció biològica no garanteix la reproducció social. Davant dos fenòmens paral·lels i sincrònics com són l'arribada d'immigració i el *boom* de l'adopció internacional, es posa de manifest la diferent

El campus d'Acció Social Internacional

i) EU d'Infermeria

I Congreso Internacional "Género, Ética y Cuidado"

Maternidad, Tecnología y Relación Asistencial

Aulario Campus de Ciencias de la Salud de Bellvitge
22 a 24 de Mayo de 2014

Proyecto FEM2012-33067: Maternidad, tecnología i relación asistencial

Subvencionado por:

